

OVERLEVEREN

Først efter næsten 40 år er **BJARNE LARSEN** klar til at fortælle, om dengang han som en af de eneste overlevede *den største flyulykke på dansk grund*. Lørdag den 28. august 1976 forulykkede en Lockheed C-141A med 27 om bord ved indflyvningen til Søndre Strømfjord i Grønland. Og i den lille nordjyske by Allingdam undrer den danske tømmer sig hver dag over, hvorfor han skulle overleve

TEKST BO ØSTLUND

/ FOTO NICKY BONNE OG LARS MARCUSSEN (ARKIV)

Klokken er 11.45 lokal tid. Alt ligner en helt normal indflyvning, lige indtil det kæmpestore Lockheed C-141A Starlifter-militær-transportfly foretager en skæv landing i Søndre Strømfjord. Det er som at se en film i langsom optagelse. Landingshjulene giver efter, og venstre vinge rammer landingsbanen, så et stykke brækker af.

Den unge pilot giver fuld gas på alle fire jetmotorer i et forsøg på at få kontrol over maskinen og rette den op, og flyet går i stejl stigning med flammerne slikkende om begge vinger - og 300-400 meter oppe drejer maskinen pludselig mod højre med kurs mod den ventende menneskemængde, som chokeret ser på uden for Grønlandsflys hangarer.

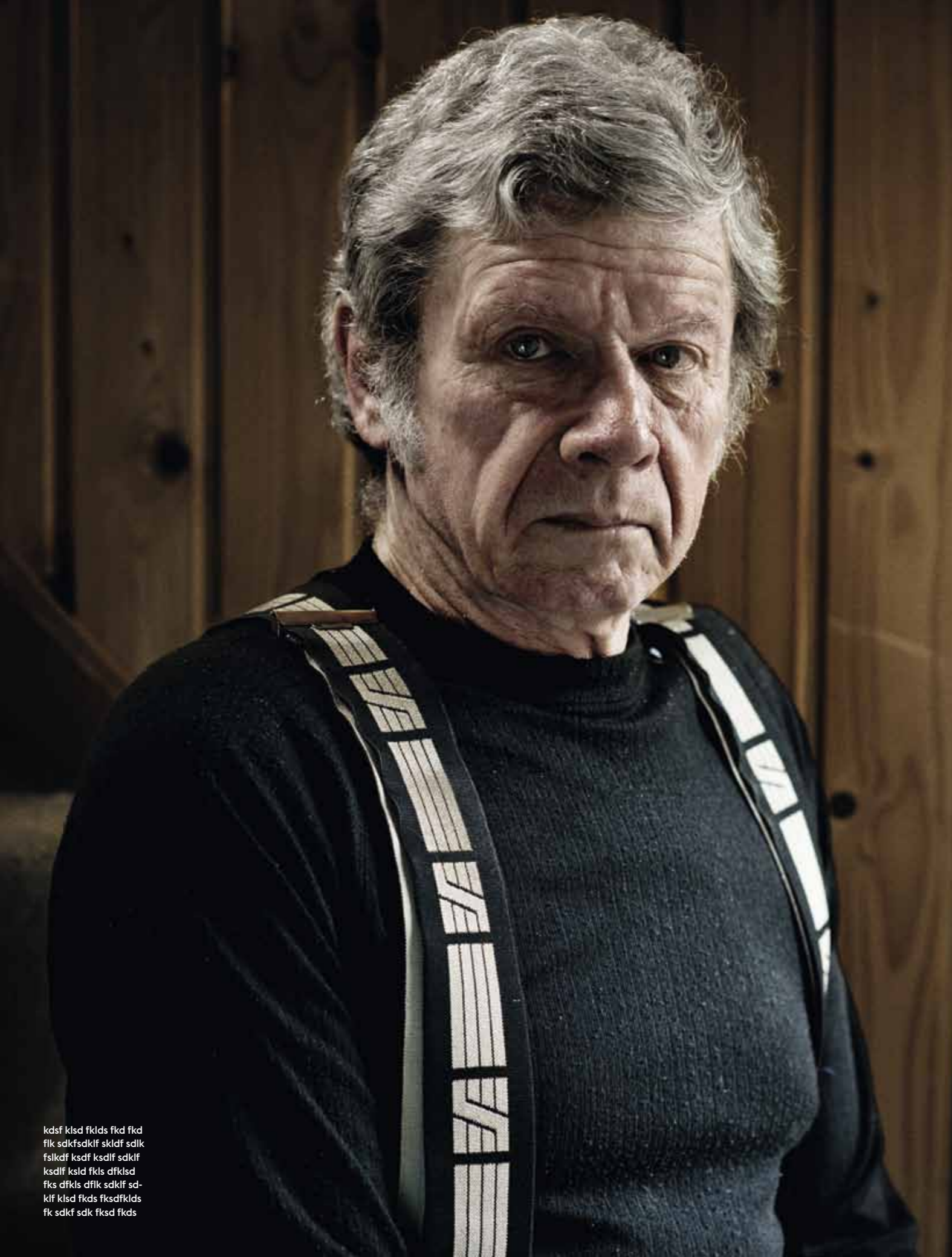
Lockheedflyet zigzagger frem og tilbage hen over den smalle asfaltstribe, mens brændstof strømmer ud af tankene. En voldsom eksplosion får flyet til at gå lige på næsen i asfalten, vælte om på ryggen og eksplodere i endnu et brag ud for hangaren, mens glødende metaldele slår ned over området.

I ét nu er flyet og landingsbanen omspændt af flammer, og fra hotellet i Søndre Strømfjord kun få hundrede meter borte kan 150 gæster følge dramaet på landingsbanen, hvor flammer og røg når op i mere end 100 meters højde.

Halepartiet med flyets nummer, 67-0008, er brækket af og er landet midt på den brændende højre vinge og står som i en bue hen over flykroppen.

ksd fksdf ds fkdsk fklks
fklks fklksd fklksd fklksd fklksd
fkl scklf sck fklksd fklksd
fklksd fklks dffkl sdfk slkdf
ksldf skldf lksdf lsd f ksd
fksd fkdsk fklksd fk sdfksdkf
skdf skd fksd fk sdfk

kdsf klsd fklids fkd fkd
flk salkfsdklf skldf salk
fslkdf ksdf ksdlf salkf
ksdlf ksls fklis dflksd
fks dflks dflk salkf sd-
klf klsd fkd fksdfklsd
fk salkf salk fksd fkd

ksd fksdf ds fkd fksd fklids fklids fklids fklids fklids fklids fkl salkf
sdl fklids fklids fklids fklis dflk salkf salkf skldf lksdf lsd fksd
fksd fkd fklid fk salkf salkf skd fksd fk salkf

Pludselig bliver alt helt stille, og indtil luften flænses af brandbilernes skingre udrykning, er den eneste lyd, man kan høre, den rullende buldren fra det brændende jetbrændstof.

Det er helt umuligt for redningsmandskabet at trænge ind i det brændende flammehelvede, og på 10 minutter bliver én af verdens dengang største flyve-maskiner omdannet til en bunke forvredet jern.

Kun fire af de 27 personer i flyet overlever. To grønlandere, et af de amerikanske besætningsmedlemmer - og den nordjyske tømrer Bjarne Larsen.

DRØMMEN OM ET GODT LIV

Bjarne Larsen var, som de fem andre danskere om bord, taget til Grønland på jagt efter lykken. Alene og uden familie kan man knokle løs i mange timer til en god løn, og da man efter et toårigt ophold ikke skulle betale skat af sin indtægt i Danmark - ja, så var det en god mulighed for at skyde genvej til bedre forhold hjemme i et Danmark med oliekriser, EF-afstemning og usikkerhed efter de glade tressere, hvor alt havde været muligt.

De fem danskere var ansat i Danish Arctic Contractors, kom fra Thulebasen og skulle videre til Søndre Strømfjord for at arbejde. Bjarne Larsen havde arbejdet som tømrer otte måneder i Thule for at skaffe penge til et hus hjemme i Hjørring.

- Jonna og jeg var blevet gift to år forinden, og vi havde to små børn og en masse drømme om et godt liv. Der skete for lidt i Danmark med et 7-16-job - og selv om jeg kunne arbejde lidt sort, tjente jeg ikke nok. Vi ville jo gerne

have både hus og bil, så jeg tog til Thule. Der var jeg i otte måneder, men arbejdet gav for lidt, så jeg og min kollega og ven Bjarne Beder fra Taastrup besluttede os for at tage til Søndre Strømfjord og arbejde for amerikanerne på basen i et nyt sjak, siger Bjarne Larsen.

- Mens vi fløj over indlandsisen den lørdag, snakkede vi om vores nye job, om familierne hjemme i Danmark og de dejlige bøffer, vi ville købe på basen. Vi var begge lykkelige for at slippe væk fra Thule, som ikke passede til vores temperament.

EN LUGT AF BRÆNDT GUMMI

Det er første gang siden ulykken, at Bjarne Larsen har haft overskud og lyst til at fortælle omverdenen om ulykken, som har præget hans liv. I dag godt 40 år senere husker han de dramatiske timer på denne måde: - Da vi fløj fra Thule ved 10-tiden om formiddagen, lugtede der af brændt gummi i fragtflyet, og en af grønlanderne spurgte, om det kunne være forhjulet, som var brændt af under starten, men personalet rystede blot smilende på hovedet. Der var koldt i kabinen, som jo var interimistisk indrettet på den måde, at man ved hver flyvning satte det antal passagersæder op, som skulle bruges i fragtflyet.

- Der var koldt, så vi sad med tæpper over os. Jeg fik en plads lige ud for vingen i højre side. Maskinen larmede meget, så vi skulle råbe til hinanden, men alligevel sad vi og pjattede lidt, inden jeg begyndte at halvsove, mens jeg skuttede mig under tæppet.

gkl kl dkfi sdklf
sdklf slkg flkg sdklf
sdklf slkg flkg sdklf
dlf dlfk sdllg fslkg
lsdkf sdklf sdllf
dlskf sdllf sdllf ksd
fklds fksdl

KF SKLDF DSKF DSKF DSKLDF DSLKF SDLKF SDKLDF SDLKF SDKLDF DSLKF SDLKF SDLKF SDLKF

- Jeg vågnede under indflyvningen til Søndre Strømfjord, da kaptajnen bad os om at spænde sikkerhedsbæltene. Jeg stak cigaretterne i lommen og satte mig mageligt til rette. Ud ad det lille plexiglas-koøje kunne jeg se, at vi var langt nede. Jeg kunne se sandbankerne ved Søndre Strømfjord, og jeg kan huske, at jeg tænkte, at vi havde meget fart på.

- Så ramte vi jorden hårdt, og så tog Fanden ved piloten, som gav fuld gas som i en Formel 1-racerbil, så vi fik et spark op i luften. Han havde fløjet jagerfly under Vietnamkrigen, hørte jeg senere, så han hev den op som en jetjager, hvorefter den ene vinge bankede i jorden. Og så gik han i panik.

- Da jeg så lysglimtet fra den første eksplosion, nåede jeg lige at tænke: 'Nu går det helt galt'. Så husker jeg, at vi kurede rundt, så mine briller røg af og blev knust mod gulvet, og min ven Bjarne kiggede nervøst på mig. Så slog jeg hovedet i sædet og besvimeede. Da jeg vågnede op igen, skete der en eksplosion. Jeg var et sekund i chok. Sad i den buldrende larm og kiggede på en sort amerikaner, som skreg og skreg. Hans tøj var brændt af ham, og med hænderne strakt mod himlen sank han sammen og var død.

- Nu gik katastrofen op for mig. Med ét var der ild i alt og alle. Folk brændte som fakler. Alle skreg. Der sprøjtede brændstof ud på gulvet, og ilden arbejdede sig hen mod Bjarne og mig. Jeg blev grebet af panik, da mine bukser brændte, og flyet var nu et brølende flammehav.

- Alt var ét stort kaos af skrig, ild, røg og frygtelig varme. Hver især tænkte bare instinktivt: Ud, ud ud ... Man agerer som et dyr i sådan en situation. Per instinkt. Ren overlevelse. I kan rende mig et vist sted alle sammen. Bare jeg kommer ud. Sådan tænker alle.

JEG OPGIVER SGU OG LÆGGER MIG TIL AT DØ

- 'Du skal dø, Bjarne. Du skal dø!' Tanken flæede i min hjerne. Og mens

ilden slikkede op ad mine ben, kæmpede jeg med sikkerhedsbæltet. Det ville ikke gå op. Jeg hev og flæede i spændet og tænkte kun på én ting: At komme væk fra flammerne. Endelig fik jeg det op. Så kom den anden eksplosion, og alt blev sort ...

- Efter et stykke tid vågnede jeg atter op. De 50.000 liter brændstof udviklede 1.400 graders varme som i en krematorieovn, og alt var stadig ét stort kaos. Der var flammer overalt - og også ild i mig - og der var en

**MDKJF KDJF SDJF
SDJKF DSKJF SDJ
FSDJKF SDJKF SDKJF SDKJF
SDKJF SDJKF SDJK FSDJK
FJSD FJSD FJDS FJDS FJKS
DFJ SDJF SD JSDF**

kulsort røg. Jeg ville ud, men kunne ikke komme fri. Jeg lå midt mellem kufferterne, og jeg kunne ikke komme fri. Mine fødder sad fast. Jeg trak og trak, men jeg sad fast. Så på et tidspunkt besluttede jeg mig for at dø. Det var det. Jeg skulle ende mit liv som 23-årig her i dette fly i Grønland. Det var

jeg sikker på, mens skrigene fra de mennesker, som jeg havde siddet og pjattet lidt med, langsomt døde hen. Jeg lagde mig fladt ned på ryggen. Det var det. Jeg opgiver sgu og lægger mig til at dø.
- Men pludselig passerede hele mit liv revy, og jeg så min hustru, Jonna, og vores to små børn, Brian og lille Berrit, på seks og to år for mig ... Fandeme nej! Jeg måtte kæmpe. 'Hvis du ikke klarer det nu, kommer du aldrig fri og hjem til din kone og dine børn', tænkte jeg. Og så ved jeg ikke, hvad der skete. Men jeg fik kræfter! Så fanden da, om tærerne bliver siddende i de kufferter, tænkte jeg. Jeg brugte mine sidste kræfter og trak til. Og kom fri!

- Hvordan jeg fandt hullet ud af maskinen ved den brækkede hale, og hvordan jeg kom ud, aner jeg ikke, men jeg har fået fortalt, at jeg kom vaklende ud af maskinen som den sidste overlevende med ild i mig flere steder og dampende af røg og varme. Og det næste, jeg husker, er, at to

gkl kl dkfl sdklf
sdklf slkg flkg sdklf
sdklf slkfg fsklg sdklf
dlf dlfk sdikg fsikg
lsdkf sdklf sdklf
dlskf sdklf sdklf ksd
fklds fksdl

han med sin hustru i et lille parcelhus i den lille by Allingdam mellem Hjørring og Hirtshals.

Bjarne Larsen har ikke tidligere villet fortælle omverdenen om ulykken dengang for snart 40 år siden, for den kom til at præge hele hans liv - i rollen som 'overleveren'.

- Nogle tror måske, at man bliver religiøs, når man overlever en flyulykke som denne. Det er jeg ikke blevet. Jeg er ateist, og jeg mener, at jeg overlevede ved tilfældighedernes spil og et enormt held. Hvis jeg ikke havde fundet et sted at komme ud af flyet, var jeg blevet stegt ligesom alle de andre.

- Tværtimod tror jeg, at jeg var heldig med at sidde ud for vingen, og at jeg blev reddet, fordi jeg havde taget usandsynligt mange lag tøj på - lige fra lange underbukser til masser af jakker - fordi jeg vidste, det ville være koldt i flyet.

EN FØLELSE AF SKYLD

For Bjarne Larsen har ulykken betydet, at han fokuserer lidt mere på de store og nære ting, at huset og bilen ikke er så vigtigt som tidligere, og at han i glimt er god til at være til stede i nuet og mærke livet, fordi han har oplevet, hvor skrøbeligt det er - men spørger man ham, så modsvarer det på ingen måde de omkostninger, ulykken har haft for ham.

- I de første 15 år efter ulykken helt frem til starten af 1990'erne var jeg plaget af frygtelige mareridt. Jeg vågnede ved lysglimtet og braget

fra den første eksplosion, og jeg kunne lugte røgen fra jetbrændstoffet i drømmen - så jeg sprang ud af sengen. Heldigvis er mine mareridt blevet sjældnere og sjældnere - men jeg vil resten af mit liv stadig være plaget af en frygtelig skyldfølelse over at være i live. En skyldfølelse, som desværre har vejet tungere end glæden over livet og over at have overlevet.

- Skyldfølelsen kom med det samme. Hvorfor skulle jeg overleve og ikke nogle af de andre? Hvorfor var det ikke min ven Bjarne, som sad lige ved siden af mig, som overlevede? Kunne du ikke have reddet nogle af de andre ...?

- Det er bare ligesom ... jeg ved jo ikke, om han, som døde og brændte ihjel i sædet, er et bedre menneske end jeg. Så jeg spørger mig selv hvorfor - alt for ofte og alt for meget. Men jeg forsøger jo at lægge det fra mig og skubbe det væk, for ellers bliver jeg bare tosset.

- Jeg har fået det meget bedre psykisk, men det er, som om jeg er blevet lidt mere pessimist af den flykatastrofe. Ikke fordi jeg kan se sorte huller overalt, men jeg har også lidt sværere ved at se glæderne. Der er gået noget af mig. Jeg er ikke den samme. Den 28. august 1976 ramte mig meget hårdt, og det kan mine børn også se og mærke.

- Hvorfor skulle jeg reddes? Hvorfor døde ham ved min side og de fire børn? De tanker har nok overtrumpet at leve i nuet. ☹

brandmænd i asbesttøj kastede mig ned på asfalten og lagde tæpper over mig for at slukke ilden.

- Så besvimede jeg igen og vågnede først op i ambulancen.

USANDSYNLIGT MANGE LAG TØJ

22 mennesker brændte ihjel på startbanen den lørdag i 1976. En 23. passager døde i flyet på vej til Danmark af sine kvæstelser. Blandt de 23 dræbte var 13 amerikanere - heriblandt syv besætningsmedlemmer - fem grønlandere og fem danskere. Fire af de fem grønlandere var børn i 14-15-års alderen. Bjarne Larsen reddede livet og slap mirakuløst med første-, anden- og tredjegradsforbrændinger og et forstuvet ben.

I nogle dage lå han sammen med sin ven Bjarne Beder og holdt humøret oppe hos ham på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, hvortil de overlevende blev fløjet med helikopter.

- Jeg bildte mig ind, at Bjarne kunne overleve, men hans nyrer svigtede på vej til København og hospitalet i Hvidovre. Og jeg brød helt sammen for første gang efter ulykken, da Jonna kom op til mig 10 dage senere. Jeg var så bange for, at jeg også ville dø på vej hjem, og jeg græd og græd. Mindes den i dag 60-årige Bjarne Larsen, som netop er vendt hjem til Danmark og familien i Nordjylland efter en lang årrække som tømrer i Norge. I dag bor